

Vårstavi – ett kulturhem värt att bevara!

Vi vänder oss till Kultur-Sverige med önskan om stöd för vår aktion att hindra att fastigheten Vårstavi i Grödinge, Botkyrka kommun säljs som privatbostad.

Vad är så märkvärdigt med Vårstavi?

Huset byggdes 1914-15 av pionjären inom svensk psykoterapi, "själsläkaren" Poul Bjerre. Det är en kulturhistorisk pärla, som både utvändigt och invändigt ger besökaren en känsla av harmoni och lugn. Många utbrister spontant: "Här skulle jag vilja bo!" Platsen har något drömligt över sig.

Huset, trädgården och parken är en välbevarad helhet i Arts&Crafts-anda med luft och ljus, många dörrar och en loggia med utsikt över trädgård, äng, sjö och park, använd som ett vardagsrum året runt.

Huset bär spår av Poul Bjerres vänskap med bl a Carl Milles och Ellen Key och har släktskap med samtida skapelser som Millesgården, Strand, Munthes Hildasholm och Prins Eugens Waldemarsudde.

Unikt för Vårstavi är att inredningen i det s k Tysta huset är i det närmaste intakt sedan 1964 då Bjerre avled. Många av inventarierna är arv från familjen Wennerberg genom Bjerres hustru Gunhild, född Wennerberg, som avled redan 1925. Hon var änka efter greve Fredrik Posse och barndomsvän med kungabarnen, särskilt Prins Eugen, och den vackra pastellmålningen *Popplarna vid Sundbyholm*, som ännu hänger i salongen, är en gåva till henne.

Gunhild och hennes dotter Amelie Posse stod nära Gunhilds bror Gunnar G:son Wennerberg. Denne konstnär, keramiker och glasformgivare målade ett utsökt porträtt av systerdottern Amelie som flicka, som också pryder salongen.

Andra inventarier är verk av Carl och Ruth Milles, olika föremål formgivna av Gunnar G:son Wennerberg samt konst av vänner och patienter, inte minst Ernst Norlind.

En rik och unik boksamling är bevarad, ordnad enligt Poul Bjerres anvisningar. Där finns böcker skrivna av hans vänner och patienter, många med personliga dedikationer. Andra böcker har fokus på filosofi, livsåskådning, religion, freds rörelse, psykoanalys och psykoterapi; Poul Bjerres egen intressesfär. I samlingen ingår även ärvda böcker från t ex Gunnar Wennerberg och hans son Gunnar G:son. Bjerres egen rika produktion med ett tjugotal titlar, utgivna under första hälften av 1900-talet, finns förstås kvar.

Möbler och armaturer beskriver ett högborgerligt hem med för den tiden moderna ideal.

Bjerres egna skulpturer återfinns i huset och i parken. Han avbildade gärna vänner och släktingar som byster men i skulpturer uttryckte han även sina ideal som själsläkare. Hans terapeutiska syn på människolivet avspeglas i *Det eviga kretsandet*, *Ångest* och *Ynglingen med livsbägaren*.

En samling akvareller av Amelie Posses son Jan Brazda, som humoristiskt beskriver bonusmorfadern Poul Bjerre och modern Amelie, pryder trappan upp till övervåningen.

Vad hotar denna välbevarade kulturskatt?

Eftersom Poul Bjerre saknade egna barn såg han sig fri att testamentera hela kvarlåtenskapen till en nybildad stiftelse. Avkastningen skulle främja forskning på psykoterapins område, en nog så viktig

tanke år 1950 då han skrev stadgarna. Som pionjär på området kände han starkt behov av att befästa psykoterapi som vetenskapligt fält, något som då saknades i den akademiska världen.

Efter hans död har Stiftelsen Vårstavi ägt och förvaltat fastigheten. Huset har under ett trettital år utnyttjats för kurser, seminarier och boendestipendier. Verksamheten bedrevs länge av Föreningen för stiftelsen Vårstavi, numera Poul Bjerre Sällskapet, som fortfarande ordnar föreläsningar, kulturmöten och offentliga visningar i huset.

Ett viktigt tillskott till Stiftelsens falnande ekonomi kom i början av 2000-talet då en tavla, målad av Vasilij Kandinskij, skänkt till Bjerre, såldes på auktion i London. Pengarna kunde användas till nödvändiga renoveringar i huset samt till en årlig stipendieutdelning. Kapitalet har dessvärre urholkats, sen några år tillbaka delas inga forskningsstipendier ut och nu ämnar stiftelsen sälja fastigheten. Stiftelsen Vårstavi ska enbart ägna sig åt stipendieutdelning.

Givetvis väcker detta en storm av protester. Bland de boende i Grödinge, i övriga Botkyrka, och bland medlemmar i Poul Bjerre Sällskapet har närmare tusen personer skrivit under en namninsamling för att bevara Vårstavi.

Parken på udden i Malmsjön och största delen av den tidigare tomten tillhör sedan 1970-talet Botkyrka kommun och kommunen visar idag ett ökande intresse för att huset och trädgården ska vara tillgängligt för allmänheten även i framtiden. Parken är ett älskat promenadstråk, rikt på minnen av paret Bjerres dröm om det goda och kontemplativa livet mitt i naturen. Parken, numera kallad Poul Bjerres park, ska enligt kommunens planer inom kort få en välbehövlig upprustning.

Fastigheten Vårstavi har en stor potential som plats för mindre konferenser och kurser. Tyvärr vittnar både hus och trädgård om den nuvarande stiftelsestyrelsens djupa ointresse för sitt unika arv. Samma ointresse visas de möjliga samverkansformer som kunde säkra husets fortlevnad i oförvanskad form.

Så – hur kan Kultur-Sverige bidra?

Idag handlar det om att väcka intresse och engagemang för frågan. Visa ditt/ert/institutionens stöd för att Vårstavi ska bevaras genom att sprida denna information vidare. Gruppen Bevara Vårstavi behöver en bred opinion bakom kravet. Förhoppningen är att en nybildad stiftelsestyrelse tar över och hindrar en försäljning. Då behövs starka motkrafter!

Gruppen Bevara Vårstavi i juli 2019

För mer information kontakta någon av gruppens medlemmar:

Anita Widén, ordförande i Poul Bjerre Sällskapet, anita.widen@gmail.com; 070 1171154

Barbro Gramén, ordförande i Grödinge hembygdsförening, barbro.gramen@gmail.com; 070 6242922

Gunilla Giertz, tidigare antikvarie, gunilla.giertz@telia.com; 070 2551907

Birgitta Mörk, ordförande i Mötesplats Grödinge, birgitta.mork@telia.com; 070 9557180

Gunnel Mörkfors, tidigare antikvarie, gunnel.morkfors@live.se

Barbro Olsson, tid. ordf. Poul Bjerre Sällskapet, leg. psykolog, leg. psykoterapeut, specialist klinisk psykologi barol16@gmail.com; 076 3073086

Besök Poul Bjerre Sällskapets hemsida www.poulbjerre.org

Stiftelsen Vårstavi har hemsida www.varstavi.se

OBS. Med sökordet Vårstavi på Google kommer en mängd bilder och berättelser upp om Vårstavi, Poul Bjerre, tidigare program i huset mm.